

Teema 5. Kulttuuri

FAKTALEHTI K9.

Muinaislinnat – Styresholm

Styresholm on Ruotsin pohjoisin voudinlinna ja historiallinen linnoitusrakennelma Prästmonissa Ångermanälven-joen varrella, noin 300-400 metriä itään Hola folkhögskolan -kansanopistosta Torsåkerissa.

Vitaaliveljet rakensivat linnan 1300-luvun lopussa. Joki – jota muinoin kutsuttiin nimellä Storån – oli 560 vuotta sitten kaksi kertaa leveämpi kuin nykypäivänä, ja linnoitus sijaitsi saarella kukkulan laella. Kukkula oli huomattavasti nykyistä suurempi. Kevättulvat ovat vuosisatojen aikana nakertaneet kukkulan reunoja samanaikaisesti, kun se on maankohoamisen ansioista kohonnut korkeammalle. Vedenpinta oli niihin aikoihin noin kuusi metriä korkeammalla kuin nykyään.

Vitaaliveljet olivat merirosvojen yhteisö, joka harjoitti toimintaansa Itämerellä 1300-luvun lopussa. He majailivat ajoittain Turun ja Viipurin linnoissa (jälkimmäinen kuuluu nykyisin Venäjälle). He hallitsivat Ruotsissa Styresholmin lisäksi myös Faxeholmin linnaa nykyisessä Söderhamnissa. Myös Korsholman linna Suomessa oli heidän hallussaan vuosina 1396-1399.

Vitaaliveljet tekivät vuoden 1398 jälkeen sopimuksen kuningatar Margareetan kanssa. Sopimukseen kuului muun muassa Styresholmin siirtäminen kuningatar

Margareetan haltuun. Täten vuoden 1400 jälkeen linnoissa oli unionikuningattaren tanskalaisia voutteja, jotka perivät kaupankäynnistä veroa.

Ångermanland oli keskiajalla jaettu laivakuntiin, ja se kuului muun Norrlannin tavoin Upplannin laamannin alaisuuteen. Styresholm kuului valtionhallinnolle.

Styresholm ei ollut kivistä rakennettu perinteinen ritarlinna torneineen ja sakaroineen, vaan puusta pystytetty maavallien ja vallihautojen suojaama linnoitus. Keskiajalla se sijaitsi saarella Styrån-nimisen joen keskellä. Tämä paikka sijaitsi niihin aikoihin lähellä rannikkoa. Nykyään Styresholm on monen kymmenen kilometrin päässä merestä maankohoamisen takia.

Linnoitus menetti hallinnollisen merkityksensä 1400-luvulla ja se hylättiin.

Styresholm mainitaan vain kahdessa kirjallisessa lähteessä vuosilta 1398 ja 1405. Tämän takia historioitsijat ovat olleet erimielisiä siitä, kuinka kauan linnoitus on ollut käytössä. Yhden teorian mukaan linnoitus hylättiin 1400-luvun alussa. Monet kuitenkin uskovat, että linnaa on käytetty vielä tämän jälkeenkin.

Styresholm pohjoisesta katsottuna. Huipulle on pystytetty muistokivi.

Kuva: Thomas Birkö

Google Earth -karttakuva. Keskiajalla Styresholm sijaitsi saarella Styrån-nimisen joen keskellä. Tämä paikka sijaitsi niihin aikoihin lähellä rannikkoa. Nykyään Styresholm sijaitsee useita peninkulmia merestä maankohoamisen takia.

Styresholmin eteläpuoli (vasemmalla) sekä pohjoispuoli ja Styrnäs'n kirkko (oikealla).

Kuva: Thomas Birkö